

EDINOST

(Večerno izdanje)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nč.

V edinosti je moč!

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljskih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje „ 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nč. večerne številke po 4 nč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nč. Izven Trsta po 1 nč. več.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi i. t. d. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna in porcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Novejše vesti.

New-York 6. Beguni poročajo, da je španski general Linares izjavil, da raje zažge Santiago, nego da bi izročil mesto sovražniku. Čuje se tudi, da ni pravega soglasja med ameriškimi poveljniki na kopnem in na morju pred Santiago de Cuba. General Shafter da je sporočil, da se je admiral Sampson branil pripluti v pristanišče in bombardovati mesto, ako ne dobi povelja za to direktno od urada mornarice.

Rim 6. »Agenzia Stefani« pravi glasom poizvedeb, ki jih je dobila, da je neosnovana vest o posredovanju papeža Leva XIII. v špansko-amerikanski vojni. Papež se omeja na to, da priporoča španskim škofom, da ne delajo vladi nepravilnosti.

Pariz 6. Senator Gavtier je prijavil ministru za vnane stvari, da bode še pred parlamentarnimi počitnicami interpeloval o špansko-ameriški vojni.

New-York 6. Iz Kingstona javljajo, da je admiral Cervera povedal o nekem pogovoru, da je dvakrat dobil povelje iz Madrida, naj zapusti pristanišče v Santiago in naj odjadra v Havano. Težavo svojega položaja je poznal popolnoma. Toda čast španske mornarice je zahtevala, da izvrši kako gibanje, in tako je izdal povelje mornarici, naj gre v skoro gotovo pogubo.

Bruselj 6. Don Carlos pripravlja manifest do svojih somišljenikov. V tem manifestu bode zahteval, naj se vojna nadaljuje do skrajnega. Sklep miru ob izgubi kolonij da mora biti Špancem znak za splošno ustajo.

Zadar 6. Njegovo Veličanstvo je podelilo za poškodovance po potresu v Dalmačiji svoto 4000 gld.

Zadar 6. V Trilju in okolici nadaljujejo sunki potresa, toda v presledkih. Včeraj popoldne je bilo 14 sunkov, od katerih so bili 4 močni; od po-

poludne naprej je bilo 5 sunkov, od katerih sta bila dva močna. V Sinju sta bila od predsinoči do včeraj 2 močna sunka, spremljana po podzemskem bobnenju.

Lvov 6. Boje se, da v Tarnopolu nastanejo izgredi. Sosebno v Mikulicah in v okolici je vedenje kmetov in delavcev jako grozljivo.

Berolin 6. »Local Anzeiger« je dobil brzojavko, naznanjajočo da je v gorenji Italiji vreme grozno, prava zima. Toča je uničila ves pridelek.

Gradec 6. Danes se je razpustilo nemško naravno društvo za Štajersko. Društveno premoženje, kolikor ga je na razpolago, se je izročilo volilnemu odboru za uporabo o predstojajočih občinskih volitvah.

Vstrajajte na braniku svojega jezika!

Ljudski glas trdi, da je najboljša ženska ona, o kateri se najmanj govori; ta primera utegne veljati tudi za javne uprave. Pritožbe proti nekaterim javnim organom mej Slovence so na dnevnem redu: pred vsemi se pa odlikuje poštna uprava, ker ta ima v slovenskih novinah stalno rubriko. Morda ni nobena javna naprava postala tako vsestranski potrebna, kakor je pošta; zato naj pa tudi vstreza popolnoma in v vsakem oziru! Ona naj je moderna, naj se naslanja na javnost! Ona bodi napredna in odgovarjaj potrebam najširšega občinstva! Tržaška poštna uprava, oziroma ravnateljstvo pa se postavlja glede zadnje točke na nasprotno stališče, ker konsekvantno prezira željo slovenskega občinstva, da bi občevala z istim v njegovem jeziku.

Čemu te vedne pritožbe proti postopanju in vedenju posamnih uradnikov s slovenskimi stran-

kami? Je-li to na ugled e. kr. uradom in njih činiteljem?

Znano nam je, da je ministerstvo izdalo strogi ukaz (po pritisku slov. poslancev), da je na vsako ulogo odgovarjati v istem jeziku, v katerem je ista sestavljena; slovenske uloge je torej reševati slovenski. Dobro, čisto naravno! — Toda prosimo Vas, gospoda za zeleno mizo: ako velja to glede pismenega občevanja s strankami, **ne kaže-li uveljavljati isto načelo tudi gledé ustmenega?!** Logično bi pač bilo! Zdi se nam, da tudi gospoda čutijo to prav dobro, da pa — nočejo. Dobre volje jim nedostaja in malec se morda bojijo — »Picolola«. Kdo ve? Gledé slednjega in v obče gledé italijanske publike je »Edinost« pisala že enkrat in to velja menda še danes. Malo bi poropotali in poprotestovali — in mirna Bosna!

Ali pa niti tega bi morda ne bilo; saj je slavna poštna uprava dobro zapisana v gotovih krogih!!

Nastaja pa vprašanje: ima-li erar osobja, usposobljenega v jezikovnem pogledu, osobja, ki bi bilo voljno postreči vsakomur v njegovem jeziku, bodi-si Slovenceu, Italijanu ali Nemeu?!

Prav za prav se to vse ne tiče nas državljanov, ker je stvar uradov, da skrbijo za to, da so v stanu uveljavljati in izvrševati obstoječe zakone. **Zakoni pa govore za jednakopravnost tudi Slovence!** Kolikor mi poznamo osobje naših pošt v Trstu, utegnejo le-te razpolagati s kakimi 50 uradniki, ki so zmožni, in imajo tudi voljo, uradovati tudi slovenski, t. j. občeovati slovenski z strankami, govorečimi slovenski. A prepričani smo, da bi se našlo v Trstu tudi 100 poštnih uradnikov, ki so postavili v svoje službene tabele znanje sloščine ali hrvaščine. Kajti vedo prav dobro, da jim to znanje utegne koristiti v gotovih slučajih. E, to

PODLISTEK.

120

PREDNJA STRAŽA.

ROMAN.

Poljski spisatelj Boleslav Prus. Poslov. Podravskega.

Pred hišo je stala ženska, gledajoča v okno. Polž je skočil k njej, jo prijel za roko ter zašepetal z največjo grozo:

»To si ti, Neža?... Ti?... Boj se Boga, kaj delaš? Kdo te je oblekel?«

Zares je bila Polževa.

»Sama sem se oblekla, samo čevljev nisem mogla prav obuti in krivo mi čepé na nogah... Pojdi domov«, je dejala, tiraje ga za roko.

»Kam domov?« je odvrnil Polž. »Ali si ti, Neža, res tako bolna, da ne veš, da nam je zgorela hiša in skedenj?... Kam pojdeš v takem mrazu? ...«

Na dvorišču so zalajali Hamerjevi psi. Polževa se je obesla možu na vrat ter uporno silila vanj:

»Pojdi domov... pojdi domov!... Nočem umirati v tuji sobi kakor gostačka... Ne!... Jaz sem gospodinja... Nočem se bratiti z Švabi, ker mi župnik še truge ne poškrabi z blagoslovljeno vodo...«

Vlekla ga je in on je šel. In tako sta šla k vratom, potem skozi vrata, a na to proti zamraženim

reki, da bi čim najpoprej dospela do svoje naselbine. Za njima so dirjali psi ter ju rovali za obleko, lajajoči besno.

Šla sta molče. Še le nad reko je utrujena ženska obstala ter jela govoriti:

»Mar misliš, da ne vem, kako so te Nemei napeljali, da jim hočeš prodati posestvo?... Nemara ni res?...« je dodala, srpo gledajočo mu v oči.

Polž je pobesil glavo.

»Ti izdajavec!... Ta zatajevalec!...« je zahrumela, pogroživši mu s pestjo. »Ti prodajesh posestvo?... Ti bi še samega Kristusa prodal židom!... Ali ti je že zamrzelo, da si pošten gospodar, kakor je bil tvoj oče ter hočeš iti na preziranje med tuje ljudi. A kaj naj počne Andrejček? Mar naj hodi za tujim plugom?... A kako pokoplješ mene?... Kakor gospodinjino ali kakor gostačko?«

Potegnila ga je in šla sta na led. Ko sta se znašla na sred reke, razjarila se je Polževa znovič:

»Stoj ti, Judež!...« je zaklicala, pograbilši ga za obe roki. »Ali še misliš prodati posestvo? Jaz ti že ne verjamem... Čuj«, je dejala vročinsko razdražena, »kakor hitro prodaj, Bog prekolne tebe in fanta... Ta led se zlomi pod teboj, ako se ne odpoveš zlodjevim mislim... Jaz ti po smrti ne dam miru... Nikdar ne zaspiš, kajti če bi tudi zaspal, vstanem jaz iz groba ter ti bom trepavnice odmikala...«

»Čuj!...« je zakričala v napadu besnote.

Ako prodaš posestvo, ne zavžiješ najsvetejšega zakramenta, kajti obtiči ti v grlu, ali pa te oblije s krvjo...«

»Jezus!...« zašepeta kmet.

»Kamor koli stopiš, trava ti zgori pod nogami...« klela je nezavestna ženska. »Kogar koli pogledaš, dobi uroke in zadene ga velika nesreča...«

»Jezus! Jezus!...« zastoče kmet. Iztrga se ji z rok ter si zamaši ušesa.

»Prodaš? Ali prodaš?...« je vprašala, zblizajoč svoje lice k njegovemu licu.

Polž odmajja z glavo ter razprostre roke.

»Naj se zgodi kar hoče«, odvrne, »ne prodam.«

»Ko bi imel tudi poginiti na svojem smetišču?«

»Ko bi tudi poginil.«

»Tako ti Bog pomagaj?...«

»Tako mi Bog pomagaj in nedolžna muka Njegova...«

Polževa se je zagugala. Mož jo prime pod pazduho ter jo zavleče v hlev, kjer sta spala dva Hamerjeva hlapca.

Kmet posadi ženo na prag, sam pa jame razbijati s pestmi po vratih.

»Kde je?« vprašata z zaspanim glasom.

»Odprita!... Vstanita!...« odvrne Polž.

(Pride še).

je večasih presneto prikladno, ako se zna govoriti »in cristiano!«

Od kod torej vedne pritožbe, da javni uradniki ne umejo ali nočejo umeti slovensko govorečih strank? Zdi se nam, da gre v klasje ono seme, katero je sejal neki viši poštni uradnik, ali pa da se uradništvo ravna po nazorih višega, kateremu je zahteva po slovenskem uradovanju — nezmišelj, šikana in le »zahteva štirih agitatorjev!« Kedor pozna politično prepričanje tržaškega uradništva v obče, posebe pa še poštnega, se ne bo čudil, da se ono strastno drži gorenjega nazora dotičnega dostojanstvenika, dasi si ga sicer želi Bog zna kam daleč proč.

Kaj bi sicer mogli značiti tisti gromeči »viva impiegati postali!« pred palačo poštno za zadnjih volilnih bojov?!

Poštna uprava je zadnje leta napredovala ogromno. Stori se je mnogo in radi izrekamo svoje priznanje vsem dotičnim faktorjem. A personalia, gospoda! Tu se pomudimo nekoliko! Oglejmo si nekoliko mlajši rod naših poštnih uradnikov, to so vežbeniki, in kmalu zapazimo, kam smo prišli s taktiko gori omenjenega komisarja, katerega početje sedaj vestno nadaljuje drugi (sevd bolj oprezno!). Statistika leta 1893. nam kaže v področji ravnateljstva tržaškega, ki obsega Trst, Istro, Goriško in Kranjsko, torej po $\frac{2}{3}$ slovenskih dežel, med tedanjimi 39 vežbeniki 15 Slovencev, a danes imamo med 60 le 11 Slovencev! Število vežbenikov se je skoro podvojilo, a ono Slovencev je padlo!! Nočemo trditi, da je število čisto natančno, a razlika utegne biti le za enega ali dva. Od kod ta prememba?

Zdi se nam, da je tu zistem, a zistem, ki je jako nasproten slovenskemu življu; zdi se nam, da se Slovenci nastavljajo na vakantna mesta samo na c. kr. poštnih uradih na Kranjskem. Povsod drugod pa so ta mesta pridržana Italijanom. Morda se motimo, a čudno je vendar, da naši ljudje, ki imajo absolvirane srednje šole z maturo, ki so popolnoma večji nemščini, morajo čakati leta in leta — a v Trstu se nastavljajo mladeniči vsakovrstne kvalitete. Opozorili bi pa, da svojedobno je ministerstvo imenovalo tudi vežbenike, a sedaj imenuje iste ravnateljstvo! Prvo se je držalo strogo vrste, po kateri se je oglasil kedo, sedaj je menda druga metoda. Morda pa se premalo naših mladeničev oglašja v poštno službo? Mogoče, ker vedo, da jim ni poslano na mehko v področji ravnateljstva tržaškega, kjer vladajo razni uplivi, katerim posledice morajo čisto žigosati javna glasila. Dejstvo pa je tudi, da na skušnjah prijemajo Slovence prav trdo, in da jih pada razmeroma veliko, vkljub temu, da so v obče Slovenci, kakor znano, pridni, inteligentni, trezni, delavni in — povse zmožni nemščini, kar se mora absolutno odrekati večini Italijanov. Kje tiči torej vzrok?

In koliko težavneje stališče ima v Trstu Slovence-vežbenik! Z bore 25 gl. na mesec mora izhajati v takem mestu, boriti se mora torej za obstanek, medtem ko večina Italijanov je kruh svojih starišev — doma! In kadar so prišla pomeščenja — so zopet Slovenci oni, katere razpršavajo na vse strani. Iz humanitete bi morali merodajni krogi milejše soditi slovenske vežbenike in jim olajševati njih službovanje!

Te razmere so nezdrave in stvar poklicanih krogov je, da posežejo vmes; sicer se nam more zgoditi v par letih, da niti za Kranjsko ne dobimo zadostnega števila slovensčine zmožnih uradnikov, in potem bo donelo nasproti vsem pritožbam: Kaj hočete, saj bi radi uradovali slovenski, ravnopravnost bi se izvajala najnatančneje, ali, žalibože, **nimamo uradnikov!** In menda je v preroškem duhu že videl to dobo oni, ki je koncipiral preje omenjeni odlok gledé slovenskega uradovanja in je pisal: »insoweit es die amtliche Qualifikation des Personales gestattet«.

»Hie niger est, hunc tu, Romane, caveto!« — bi klicali z Horacem. A Slovanom v območji poštnega ravnateljstva tržaškega, sosebno pa $\frac{1}{2}$ državnim poslancem, izvoljenim v tem območju, ne kličemo drugega, nego: vstrajate na braniku svojega jezika!

Politični pregled.

Slab zagovor slabe stvari. V graški »Tagespost« se je oglasil te dni neki »jurist« z

člankom, zagovarjajočim nezakoniti sklep senata na višem sodišču v Gradeu, da slovensčina ne more biti razpravni jezik na tej instanci. Nazori tega »jurista« so naravnost gorostasni.

V prvo pravi, da v Gradeu slovensčina zato ne more biti razpravni jezik, ker je na tamošnjem višem sodišču nemščina — v navadi. Čuden razlog, kaj ne?! Temu »razlogu« ne treha postavljati nasproti drugega, nego dejstvo, da je večina prebivalstva v območji višega sodišča graškega — slovenske narodnosti. To dejstvo tehta več, nego vse »navade«. Sosebno pa se opira člankar na načelo javnosti, ki je veljavno po novem civilnopravnem redu. Člankar vprašuje, kje bi bilo to načelo, ako bi se v Gradeu vršile razprave slovenski, mej tem, ko je prebivalstvo nemško?!

O, ti ljubi Bog! V ta namen, da se ohrani načelo javnosti na razpravah v slovenskih pravdah za nemške Gradčane, ki ne prihajajo na take razprave, ker nimajo nikakega interesa na istih — naj bi se žrtvovalo načelo javnosti za one, ki so interesovani na pravdi in kateri jedini utegnejo priti poslušat razpravo!! Sicer pa, ako hoče člankar, radi vsprejmemo njegovo načelo, po katerem bi smeli mi zahtevati v imenu načela javnosti razprav, da se izključi nemški jezik iz vseh sodišč, kjer ljudstvo govori slovenski. Tako bi se moralo zgoditi na Spodnjem Štajarskem, na Kranjskem in v jednem delu Koroške!

Klasičen postaja člankar v »Tagespost«, kjer bi hotel zagovarjati ročni sklep neznanjem jezika od strani sodnikov in odvetnikov. Odgovor je krutek: kdor hoče biti sodnikom, ta mora imeti kvalifikacijo za to tudi v jezikovnem pogledu; kar pa se dostaje odvetnikov, naj le člankar prepusti istim, da zastopajo svoje stranke po svoji vesti! Nepoznanje jezika, ali komoditeta, ali morda še kako drugo čutstvo ne smejo biti na potu vršenju — zakona in v ustavi zajamčene ravnopravnosti.

»Tagespostin« jurist je torej jako slabo zagovarjal — slabo stvar.

„**Naša straža**“. Dne 5. julija 1898. so se zbrali v mestni dvorani ljubljanski nastopni gospodje: S Koroškega poslanec Einspieler; s Štajerskega poslanec Robič, poslanec Žičkar, župnik in načelnik okrajnega zastopa kozjanskega Tomažič; s Primorja dr. Laginja, Spinčič, dr. Matko Trinajstič, Slavoj Jenko, dr. Dinko Trinajstič, dr. Janežič iz Voloske, urednik Drmastija, lastnik tiskarne Gabršček; s Kranjske Povše, dr. Šusteršič, dr. vitez Bleiweis, Murnik, dr. Žitnik, Pogačnik, Kušar, dr. Ferjančič, kanonik Sušnik, dr. Tavčar, župan Hribar, svetnik Veneajz in A. Kalan. Posvetovati se jim je bilo o ideji, da se zasnje krepka narodna organizacija na najširši podlagi v obrambo domače zemlje slovenske. Novemu društvu bi bil namen podpirati in krepiti v gospodarskem in kulturnem oziru Slovence in Hrvatce na Kranjskem, slovenskem Štajarskem, slovenskem Koroškem in Primorskem, vzlasti v obmejnih in jezikovno mešanih krajih.

Društvo ne bi bilo naravnost političsko, zбоk česar mu bode lahko člen sleherni Slovence in sleherni Slovenka, ki sta dovršila 16. leto; vendar bo imelo gotovo svojih posledic tudi za političsko življenje v Slovincih. »Slovenec« označuje namen društva besedami: »Slovenci hočemo pustiti Nemcem in Italijanom, kar je njihovega, a z vsemi silami braniti in varovati, kar je našega.«

O vspehu posvetovanja nam ni znano še ničesar, a nadejamo se, da je gospode zjediniła skrb za bodočnost vseukupnega naroda.

Vojna med Španko in Zjedinjenimi državami. Sedaj ni možno več dvomiti na katastrofi, na popolnem uničenju brodovja admirala Cervera, ker se priznava tudi od španske strani. Vsa Evropa se bavi sedaj vprašanjem: kaj ukrene Španka? Ali bode res nadaljevala vojno, ali se uda v to, česar ni možno več premeniti. Vesti iz Madrida si nasprotujejo. Ministerski predsednik je zatrdil baje, da Španka bode nadaljevala vojno do skrajnega; zadnja poročila pa trde, da je mej narodom močna struja za mir. Vsa poročila pa se strinjajo v tem, da je razburjenje velikansko. Vlada da hoče suspendirati vse ustavne pravice — ako bode imela še časa za to, kajti govori se o premembi ministerstva.

Domače vesti.

Še o umirovljenju finančnega ravnatelja dra. Schusterja. Bivši finančni ravnatelj tržaški, dr. Maks Schuster-Bonnott, je o priliki svojega slovesa od podrejenih mu uradnikov izustil daljši govor o važnosti finančnega ravnateljstva v Trstu in o preosnovi davkov.

Menil je, da važnost tega finančnega ravnateljstva se ne zreali samo v onih 26 do 30 milijonov davka, ki ga plačuje Primorska državi, ampak posebna važnost tega ravnateljstva izhaja iz njega odnošajev do trgovine po morju. Ravno zato treba neizogibno, da je delovanje tega ravnateljstva strogo stvarno in popolnoma svobodno glede na takoimenovana političska vprašanja, ki se usiljujejo tu. Tu treba popolne nepristranosti. Ako bi hoteli dovoljevati vpliva političnim vprašanjem, dobili bi spako finančne uprave. **In čim večji je pritisk, katerega morejo izvrševati posamične osebe v svojem boju proti dolžnostim, kakor jih jim naklada zakon,** tem odločnejši, da, silnejši mora biti odpor, da zmago pravične zahteve finančne uprave. V tem pogledu smo vsi jedini in bi vedeli povedati marsikaj. Tega pa ne smemo zamolčati, da zveza finančne službe z službo političke uprave **dela zapreke vspešnemu delovanju finančne uprave, nemotjenemu od političkih ozirov.** Personalna unija med političko in finančno upravo bi se morala odpraviti (pol. načelnik je zajedno predsednik finančne direkcije). Načelniki političnih oblasti bi se razbremenili s tem, finančna uprava pa bi se osvobodila iz spon in bi mogla delovati strogo zakonito in nepristransko na vse strani! Še le ko postane svobodno, zadobi vse osebe finančne uprave močno vsposodbo za pravično, objektivno, vsaki protokelji nasprotno delovanje.

Potem je govoril dr. Schuster o raznih akcijah, ki so se izvršile za časa njegovega delovanja. Sosebno je povdarjal, da se je preosnova davkov na Primorskem posrečila izborna, na čemer gre zahvala vzgledni trudoljubivosti uradnikov. Pohvalil je delovanje cenitvenih komisij za osebno dohodarino. Tako smo doživeli prepoved uprave: zistem tajne birokratiške uprave se je porušil in na njega mesto je stopilo načelo javnosti, načelo sodelovanja državne oblasti in prebivalstva. Uverjenje, da so se te akcije izvršile toli uzorno, mu je bilo v pravo tolažbo v tem **težkem času.** On je storil le svojo dolžnost. Vsikdar je bilo njegovo prepričanje, da načelnik ne sme zahtevati od uradnikov osebne pokornosti, ampak le stvarnega sodelovanja. Le tako je možno častno razmerje med osebjem urada. Uradniki pa so storili več, nego svojo dolžnost. Doprinesli so velikih osebnih žrtv in so pripomogli s tem, da občuti on ob zaključku te težke dobe nekak notranji triumf. Zato ostane hvaležen vsem uradnikom vse svoje žive dni.

Le nekoliko instinkta treba tu, pa čitamo v teh izvajanjih gospoda dra. Schusterja — jako interesantno predzgodovino njegovemu umirovljenju. Morda nam bode prilika, da še spregovorimo o tem.

Utrinki z slavnosti v Sežani. Še marsikaj bo treba povedati o slavnosti v Sežani.

Prvo moramo povedati, kar smo večeraj izpustili po neljubi pomoti, da je vrli goriški »Sokol« poslal na slavnost večo deputacijo v društveni opravi. Slava mu!

Delenovi, Ritschelnova, Valentičevi in Kobalova so prodajale razglednice na korist narodnemu domu v Trstu. Skupile so 73 gl. 80 nvč. Slava tudi njim in slovenski požrtvovalnosti!

Sedaj pa nekaj značilnega za kakovost našega ljudstva. Nedavno smo vskliknili, koliko birokratiške nerodnosti treba v to, da da se razburi tako ljudstvo! Očitanje, obseženo v tem vskliku, ne velja za okrajnega glavarja v Sežani, ki je pokazal, da pozna naše ljudstvo in da je pravično sodi. G. okrajni glavar v Sežani se ni dal motiti po veliki udeležbi in zavesti do odredb, s kakoršnjimi se navadno obdajejo poznani birokratiški plašljivci. Čujte, gospoda: ob tisočih ljudstva ni bilo ves dan slavnosti videti niti jednega orožnika. Da je kdo drugi okrajni glavar v Sežani, bilo bi jih morda 20—30. Gospod glavar je zaupal odboru in ljudstvu, a poslednje je najsijajneje opravičilo njegovo zaupanje. Resnica je vendar le ta, da za vzgojo ljudstva, ki je dobre nravi, je

najbolje sredstvo — ljubezen in zaupanje! To naj si zapomnijo tudi gg. birokratje.

Slavnostno blagoslovljenje nove cerkvice na Padričah. posvečene svetima apostoloma Cirilu in Metodu, ki so jo postavili narodni Padričani pomočjo prispevkov družih rodoljubnih Slovencev, se bode vršilo v nedeljo dne 10. julija po nastopnem vspredu:

Ob 8. uri zjutraj se zberejo vsi verniki v župni cerkvi v Bazovici, od koder se v svečanem sprevedu prenese kip Lurdske M. B. v novo cerkvice na Padriče. V sprevedu bodo peči padriški in bazoviški peveci in svirala bode svetoivanska godba. Koj po dohodu na Padriče se bode vršilo slovesno blagoslovljenje cerkvice svečano propovedjo; zatem bode slovesna sv. maša, na kateri bode peval domači pevski zbor.

Popoludne bode v cerkvi blagoslov. Po božji službi pa bode narodna veselica petjem in godbo na vrtu našega rodoljuba Martina Grgiča.

Ljudstvo slovensko! Pridi in udeleži se v velikem številu te cerkvene slavnosti v čast svetima apostoloma slavnosti, ki bode prva svoje vrste v našem Primorju!

Heros.

Iz Padrič nam pišejo: Na našo cerkveno slavnost prihodnje nedelje so se priglasili farani iz Bazovice, Gropade in Trebč svojimi cerkvenimi zastavami, potem svetoivanska dekleta — ki bodo v belih oblekah — se svojo krasno cerkveno zastavo M. B. Lurdske, da izkažejo čast Bogu, sv. Cirilu in Metodu, cesarju in narodu! Uverjeni smo, da prihite verni Slovenci tudi od drugod, da se v velikem številu zberemo pod zastavo: Vse za vero, dom in cesarja!

Posnemanja vredno. Pri sv. Ivanu se snuje velika bratovščina narodnjakov pod zaščito sv. Cirila in Metoda. Bratovščini je namen: čuvati narodne pravice tudi v cerkvi, da se tam ne vtihotapi judovski iredentizem in eikorijaška služba, ampak da ostane čisto slovenska služba božja. Nadalje namerujejo napraviti kipa slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda za glavni altar namesto lesenih angeljev.

Tako naj bi ustanovili po vsej okolici take bratovščine, da sovražnik ne premaga se svojo umazano politiko tudi v cerkvi!

Miseria — altro che evviva! Iz Nabrežine nam pišejo: Včeraj je nekdo iz Tržiča tu prodajal pod ceno kruh, ki je ostal onim, ki so se morali lačni vrniti domov od nedeljskega shoda v Tržiču. Mizerija, gospod urednik, mizerija, — altro che evviva. — »Indipendente« se joče, ker »gospoda« ni bila vsprejeta z navdušenjem. Jaz pa pravim: Boga naj zahvali, da »gospoda« ni dobila po grbi, kakor se je govorilo. Ljudstvo je namreč spoznalo, da »gospoda« zametujejo denar po nepotrebnem, zato je bilo zelo nasprotno shodu. Da se pa ljudstvo navduši za nepotrebne reči, treba je je prvo dobro podpreti gmotno. Torej prvo: polenta — potem evviva! Ali lačni — hm — ne gre.

Značilna porotna razprava. Svoječas so poročali listi o tatvini, ki se je izvršila na škodo trgovca g. Mose-ta v Gorici. Poslednji je namreč imel zalogo svojega blaga tik stanovanja rodbine Crassovitz v prvem nadstropju svoje hiše v Raštelu. Rodbina Crassovitz je stanovala v hiši sedem let in vsled tega je g. Mose imel popolno zaupanje v poštenost iste, tako, da ni hotel, oziroma ni smatral potrebno, da bi zazidal ali drugače zagotovil vrata, katera so vodila iz Crassovitzovega stanovanja v Mose-tovo zalogo, ampak se je zadovoljil le s tem, da je vzel iz vrat kljuko in ključ iz ključavnice. Ta njegova neoprostljiva zaupljivost mu je veliko škodovala, kajti bila je zlorabljena od hčere Crassovitzove rodbine. Poslednja je namreč imela poseben ključ, s katerim je po noči odpirala vrata ter kradla iz zaloge razno manufakturno blago, katero je potem prodajala dalje s posredovanjem svoje sestre Blarzino. Blago je prodajala na javni ulici tudi neka Frankovič in utrženi denar izročevala v v Blarzinovi hiši Crassovitzevi sestri, nje hčeri in celo — kakor je dokazala razprava — tudi samemu Blarzinu. Slučaj je hotel, da je prišla tatvina na svitlo. Neka oseba je obvestila o tem g. Mose-ta, kateri je (v gotovejši prepričanje o sumu proti rodbini Crassovitz) neki večer z vrvice zapečatil vrata, katera se vodila v stanovanje iste. Ker je drugega dne našel v resnici vrvice in pečata raztrgana, je vso reč naznanil redarstvu, katero je ukrenilo potrebno in zaprlo očeta in hčer Crasso-

vitz in pozneje gospo Blarzino. Redarstvo je zbralo toliko ukradenega blaga, da je isto bilo cenjeno po kupni izvorni ceni nad 1200 gld. Te dni se je vršila proti Crassovitz kaz. razprava pred porotnim sodiščem tržaškim. Glavni zatoženec je bila hčer Ana Crassovitz, katera je to tudi priznala. Začetkoma preiskave je sicer hotela vreči vso odgovornost na drugo osebo kakor začetnika, namreč na hčerko g. Mose-ta, češ, da jej je dajala slednja razno blago v prodajo, ker je potrebovala denarja, a vendar je to preklecala kakor laž potem, ko se je v bolnišnici izpovedala. Vsled te njene izjave je drž. pravdnštvo nehalo postopati proti njej radi obrekovanja. Preiskava namreč, ki se je vodila tudi proti hčerki Mose-tovi, je dokazala popolno nedolžnost iste na vsej črti. Torej radi izvršene tatvine nad 300 gld. se je imela zagovarjati pred porotniki Ana Crassovitz, dočim pridejo pred redni kazenski sod nje pomagati — z rodbino Blarzino. Na razpravi se je vedla obtoženka prav teatrališki, a je bila toli brezobrazna, da je ponavljala svojo trditev, katero je bila sama preklecala v preiskavi. Le nje brat, ki je uradnik na goriškem magistratu, je hotel zasukati vso stvar na politiško stran.

Po dovršenem dokaznem postopanju je govoril državni pravdnik popolnoma stvarno, kateri je naglašal tudi obrekovanje proti nedolžni osebi ter prosil porotnike, naj bi pritrdili prvemu glav-nemu vprašanju. Zastopnik civilne stranke g. dr. Stanič je povdarjal posebno dejstvo, da je moralni začetnik tatvine bil slabi finančni položaj rodbine Crassovitz in Blarzino. Tudi zagovornik obtoženke je naglašal, da je ona žrtev moralnega začetnika, namreč slabih finančnih razmer ter apeloval »alla coseienza dei giurati di Trieste«, da bi zatoženko oprostili, a kljub temu so porotniki — kateri so glavno vprašanje zanikali — spoznali krivnjo Ane Crassovitz v supletornem vprašanju — ter jo je sodni dvor obsodil na dve in pol leti ječe in povrnitve škode, provzročene g. Mose-tu.

Moralna te razprave je ta, da je obsojena tatica hotela omadeževati nedolžno gospodično poštenega trgovca, le da bi tako rešila vsaj nekaj časti svoje rodbine, katere člani so vposleni v raznih javnih uradih.

Tudi poročila laških časopisov o tej razpravi so zasukana v tem smislu in so celo, kar se dokazuje še, v svojih poročilih popačili smisel drugega vprašanja na porotnike tako, da isto ne razjasnjuje, kdo je ona »autrice del furto«. Znano nam je iz gotovega vira, da so bili sporazumljeni toliko sodni dvor, kolikor tožitelj, zagovornik in zastopnik civilne stranke, naj se smisel drugega vprašanja natvegne na »autore del furto« in da so si pod tem porotniki mislili povsem le one osebe, katere so držale tatici žakelj. Kdo je ta »autore« ali »autrice del furto«, pokaže v kratkem druga razprava, katera se bode vršila v Gorici pred rednimi sodniki proti članom Blarzinove rodbine, te »autore del furto« pokaže tudi razprava proti rodbini Crassovitz v tožbi radi obrekovanja, vloženi od g. Mose-ta. Takrat se pokaže tudi, kako so nizko padle one podle duše v Gorici, katere izkoriščajo nejasno vprašanje »autrice del furto« proti vse časti vredni gospodični Mose-tovi. Kaj takšnega, da se zagovarjajo tatovi in obrekujejo poštene osebe, je mogoče le v taboru italijanstva v Gorici. Poštenemu človeku se gnjusijo tako počenjanje!

Dostavljamo, da je italijansko občinstvo na razpravi ploskalo zagovorniku taticee, ker je bila iz uvaževane goriške rodbine. Tudi mestni magistrat v Gorici, ne redarstvo, je dalo spričevalo o uzornem vedenju taticee!

Ciril-Methodijski dar. Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda so darovale: g. a Zinka Rjubač 4 krone, g. čna Katinka Jugovič 1 krono, g. čna Kat. Jugovic 1 krono, g. čna Kompare 2 kroni, g. čna Mahnič 2 kroni.

N. N. 10 Kr., č. g. Macarol 4 Kr., Brivec 4 Kr., g. M. Kosec 4 Kr., g. M. Kolman 2 Kr., g. č. Reichmannova 2 Kr., J. Delkin 2 Kr.

O priliki pogoščenja otrok pri sv. Jakobu dne 5. t. m. so darovali: g. Lampe, Anton Jurek, g. Kovačič, sladčice; g. čna Kat. Zupan, g. Janko Molovič in g. a T. Metlikovič vsak eno struco dobrega kruha, g. Ivan Zelen 1 steklenico malinovec.

Vsem darovateljem pristočna hvala.

Doneski družbe sv. Cirila in Metoda. V gostilni »Veduta Romana« je nabral Josip Čehovin in sicer so darovali gospodje Žitko Matija, Žitko Ivan, Rolih Fran, Čehovin Anton in Sosič Josip 1 krono 38 stotink, dodal je Čehovin Josip 1 krono, skupaj 2 kroni 38 stotink. V gostilni g. Antona Babiča pri sv. Jakobu je tisti dan tudi Čehovin nabral v isti namen 2 kroni 78 stot., dodal je Gregor Babič 1 krono, skupaj 6 kron 16 stotink. Gosp. Anton Čevna je dodal 20 stot. — V gostilni g. Antona Babiča pri sv. Jakobu je nabral g. Jakob Šnebel s pomočjo Josipa Čehovina 4 krone 60 stot., za god dveh svetih bratov Cirila in Metoda. Gosp. Anton Čevna je dodal 20 stotink.

Občni zbor »Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolice« bode dne 10. t. m. ob 9. uri dop. v prostorih »Slovenske Čitalnice« v Trstu, ulica S. Francesco šte. 2, I. nadstr. Dnevni red: 1. nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. Volitev odbora, 5. razni predlogi in nasveti. Ker se bodo na tem zboru razpravljale za naše kmetijstvo jako važne stvari pričakuje odbor imenovane družbe, obile udeležbe od strani svojih členov in prijateljev domačega gospodarskega napredka.

Odbor »Kmet. in vrtnarske družbe za Trst in okolice« bode imel svojo redno sejo jutri, petek, zvečer ob 7. uri v družb. pisarni, ulica Geppa šte. 14, I. nadstr.

Hrvatsko pev. društvo „Jadranska vila“ na Sušaku, priredi dne 10. t. m. 1898. v Podpečinah svojim členom letni koncert. Začetek točno ob 6. uri zvečer.

Zahvala. Dične sotrudnice naše ženske podružnice sv. Cirila in Metoda gospa Abramova, gospica Milka Mankočeva in dr. so pogostile, kakor običajno vsako leto, tudi letos na dan sv. Cirila in Metoda našo šolsko mladino z raznim pečovom in izvrstnim malinovecem, za kar jim izreka najprisrčnejšo zakvalo v imenu prehvaležne deee.

Vodstvo slov. šole pri sv. Jakobu.

Zdaljšanje uradnih ur. Poštni in brzojavni urad v Krškem na Kranjskem službuje od 12. julija do 10. avgusta t. l. ves dan.

Plačevalcem osebne dohodnine. Ces. kr. davčna administracija v Trstu nam javlja:

Daje se na znanje v zmislu §. 217 zakona od 27. oktobra 1896. drž. zakona 220, da je v sobi št. 99 na tukajšnji davčni administraciji izložen na ogled davkoplačevalcem osebne dohodnine en izvadek plačilnih nalogov, izdanih za leto 1898 za osebno dohodnino glede davkoplačevalcev za cenilni okraj št. 1., Trst-mesto, in za cenilni okraj št. 2, Trst-okolica, in sicer od 8. do 21. julija o uradnih urah od 9. predp. do 2. pop.

Zgubljeno-najdeno. Na policijskem komisarijatu se nahajajo te-le v tork najdene reči: otročji slamnik, najden v ljudskem vrtu in zastavni listek, najden v ulici Sette Fontane; na polic. ravnateljstvu pa se nahajajo 5 zastavnih listkov, najdenih v ulici Farneto.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij
od
Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

ZALOGA POHIŠTVA
tvrdke
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko postlojpe).
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastonj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Ugriznjena, pa ne od psa, ampak od moža. Navadno ženske rade grižejo moškega, če je prišlo do resnega. Ta pot pa je bilo narobe. Marija Kole in Alojzij Carmisini, oba bivajoča v ulici Sette Fontane št. 255, sta se sprickala. Junak Carmisini je imel toliko korajže, da je ugriznil žensko v roko. Ona pa si je dala napraviti zdravniško spričevalo. To bi bila tudi neka »nova struja«.

Nezgode. — Ob razkladanju tramov z naloženega voza pred postajo je nekoliko kosov zdrsnilo na 17-letnega težaka Frana Čebulo. Precej ranjenega na desni nogi so ga odnesli drugi delavci v bolnišnico.

V ponedeljek zvečer se je spodtaknil in padel 17-letni delavec Josip Glavina iz Lonjera, ravno ko je prenašal precej težek kamen. Poškodoval se je na rokah. Tudi ta se je podal v bolnišnico.

Splašila sta se v torek konja 26-letnemu kočijažu Franu Muzil v ulici Scorzera, ko ju je pustil sama za hip. Še-le v ulici Pondares so ustavili konja drugi delavci. Nesreča se ni dogodila nobena.

Nevarna zabava. Hektor V., veleposestnik iz Trsta, bivajoči v Barkovljah, je streljal včeraj popoldne o 5. uri iz puške proti kampanji Nasehitz, kjer je bilo mnogo ljudi, tako, da so jim zrna frčala okolo glav. Nadzornik Ladovae je predložil ovadbo o tem dogodku. Gosp. V. se izgovarja, da je streljal na — vrabce. Ti gospodje bi si že lahko izvolili manje nevarnih zabav.

Poneverjenje. Mornar Marij Kersonić je izročil pred časom svoji gospodnji Mariji Z. v ulici Torretta, pri kateri je stanoval, v shrambo nekaj perila in obleke ter 48 gld. denarja. Sedaj je zahteval od nje blago in denar, ali ona mu ni hotela vrniti ničesar. Radi tega jo je pozval na policijo. Potem še-le mu je vrnila blago, denarja pa ne, ker ga je porabila. Čaka jo sedaj kazenski sodišča.

Koledar:

Danes v 7. četrtek julija: Vilibald, šk.; Benedikt IX., p. Jutri v patok 8. julija: Elizabeta, kraljica.

Solnina: Izhod ob 3. uri 48 min. **Lunina:** Izhod ob 9. uri 44 min. Zahod „ 8. „ 21 „ Zahod „ 7. „ 7 „

Ta je 28. teden. Danes je 187. dan tega leta, imamo torej še 178 dni.

Zadnje vesti.

Chicago 7. Novo zasnovan polk nemških Amerikanov je ponudil vladi svojo službo.

Washington 7. Senat je vsprejel 42 proti 41 glasovom resolucijo za prisvojenje otoka Havaii.

Madrid 7. General Linares — dasi ranjen — je zopet prevzel poveljstvo nad španskimi vojaki pred Santiago. Ministerstvo za vnanje stvari je prejelo mnogo sožalnih brzojavk od ptujih vlad. General Blanco je telegrafično zahteval denarja. Minister mornarice oporeka vesti o povrnitvi brodogoja Camara na Špansko.

Dunaj 7. Avstro-ogerski poslanik v Rimu, grof Revertera, je došel sem. Nadalje sta došla na Dunaj ministerski predsednik bolgarski Stojlov in predsednik Zjedinjenih držav braziljskih, Campos Salles.

Dunaj 7. Državno sodišče je odbilo pritožbo dunajskih ljudskih učiteljev radi kršenja pravice do svobodnega izjavljanja svojega menenja potom tiska. Istotako je odbilo pritožbo drž. poslanca Pfersche-a proti ministerstvu za notranje stvari, ker poslednje ni dovolilo ustanovitve društva nemških novinarjev na Češkem. Slednjič je državno sodišče razveljavilo razpust nekega društva v Solnogradu, ker ta odredba ni bila utemeljena v določilih zakona.

Krakovo 7. Na podlagi izjemnih odredb za Galicijo je vlada prepovedala shod učiteljev, sklican v Krakovo.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 6. julija. (Izvirni brzojav.) Pšenica za julij 82½ (včeraj 81¼), za september 73½ (včeraj 73¼), za december 73¾ (včeraj 73¼), koruza za juli 36½ (včeraj 35¾), za september 37¾ (včeraj 36¾), mast 560 (včeraj 555).

Nova centralna čevljarnica v Trstu.
Via Malcanton št. 2.

Bogat izbor čevljev za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

OLJA

Zaloga na debelo in na drobno. Pošiljatve le od 5 lit. naprej.

CENE:

OLJE jedilno fino	Liter nvč.	28
„ „ finejše „	„	32
„ oljkino „	„	36
„ „ fino „	„	40
„ namizno „	„	44
„ „ finejše „	„	48
„ „ Extra „	„	52, 56
„ „ Specjalit. „	„	64, 72

OLJA za cerkvene svetiljke v vrčih orig. od lit. 15, 20, 25 po zmernih cenah. Pošiljatve na debelo namreč za razprodajalce, so da se ni bati nikake konkurence.

Za Trst in okolico prosto na dom, pustivši vrč na posodo.

ANTON SIRCA

Pozor!

Tržaški in okoličanski Slovenci, kateri želé piti izvrstna hrvatska črna, rudeča in bela tri leta stara vina, kakor tudi izvrstno in vedno frišno pivo iz Vrhniske tovarne, naj blagovolé obiskati znano gostilno Frana Valetiča v ulici Solitario št. 12. — Zagotavljuje točno postrežbo beleži udani

Franjo Valetič,
v ulici Solitario 12.

100 do 300 gld.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in sročk. Ponuodbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher, v Budimpešti, VIII Deutschegasse 8.

Pomladansko zdravljenje.

ZDRAVLJENJE KRVI
Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleflori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodec, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za ozdravljenje stane 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Al due Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 55 nvč. v markah določje se franko.

Pri 4 letnih časih
Barriera vecchia št. 7

Prilika za praznike in novo leto. Velika zaloga zimskih ogrinj (šjalov) v vseh barvah po gld. 3.60 in gld. 1.20 Zbirka frstanja v raznih risanjih od 20, 30 in 37 nvč. Moške srajce bele in barvane od 90 nvč. naprej. Maje iz plisa za gospe po 65, 75 nvč. in več samo v prodajalnici

Pri 4 letnih časih
Barriera vecchia št. 7

Pozor!

Narodna pekarna v ulici Farneto št. 7, naznanja slav. občinstvu, da

z dnem 1. julija t. l.

se bode prodajal kruh po **18 nvč. kilogram** in ne več po 20 nvč. kakor do sedaj.

Priporoča se udani **BENEDIKT SUBAN.**

Na zahtevanje cenik in prospekt.
Prva tržaška tovarna

aparator za napravljanje plina acetilen
tvrške ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instalaterji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilen od Josipa Rocco, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabjenje ne eksplozira, vsprejet od različnih zavarovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

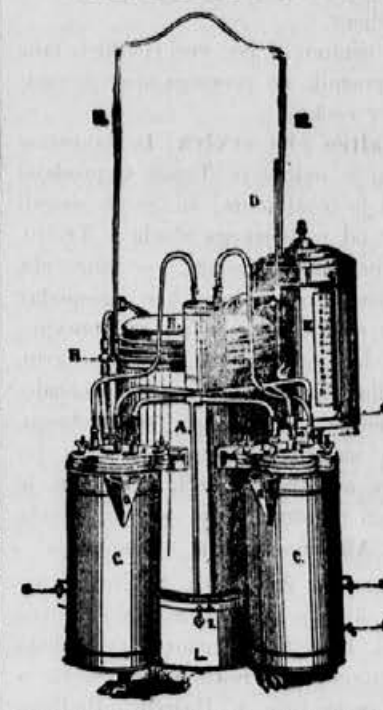
Velika zaloga najboljša apnenega kislica, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,
na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina (priprave za dvorce [vile] kijoske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popravljanje dovodov.

Zaloga v ulici Sanità št.9. **Delavnica** v ulici S. Giorgio št. 1.

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,
Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „Adria“ iz Budimpešte in koles iz najbolj slovečih notrajnih in inozemskih tovarn.

Šivalni stroji se garantujejo pet let, kolesa eno leto.

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

Delavnica za briljantno nikliranje. Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

Postavljanje in popravljanje električnih zvoncev. Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popravljanja in naročbe izvršujejo se najnatančneje, brzo, po nizkih cenah.

